

stations) according to the bureaucratic procedure were set off after obtaining a positive conclusion of a special government commission. These materials were generalized and systematized information which was made during construction works, cited their main parameters, determined the quality of the project and object willingness to permanent operation, determined the main areas needed for improvement of the object. The article shows the role of the Dniproges in the further development of the Dniro by the cascade method because it has a small reservoir, which could provide the only daily regulation water. For its normal regular work there was a necessity to build up the river regulating large reservoir that could accumulate water and serve for a year or even more. Traces the history of the designing works on the Dnieper River, in which for over twenty years (during 1932–1954) the Kremenchug HPP was featured as one of the controllers of the Dnieper runoff. Alternative (large reservoir near Kyiv regulating reservoir on the Upper Dnieper, etc.) were considered impractical because of excessive moisture in the region. The article determined that the Kremenchuk Hydroelectric power station was built over six years (one year less than planned). As the main construction work some of its facilities were transferred to a temporary operation, and from the 1-st of October 1963 it was introduced in the continuous commercial operation. However, during 1964–1970 years additional work on resettlement of population from the bank destroying area and flooding were planned. They were conducted after the destruction of the shoreline waters of the Dnieper. There is a great influence of the creation of water reservoirs on the coastal land. For that purpose were seized in various land users more than 243.6 thousand hectares of land, on which were resettled 160 localities, including 107 in full (as well as the city Novo-Georgievsk). The local infrastructure was fully rebuilt including roads, railways, pipelines, telecommunication, water supplying systems and so on. The extent of flooding have been somewhat reduced due to the construction of protective structures on six areas. It is understood that the population had a twofold relation to the necessity of the resettlement on the one hand - it was a good opportunity to improve their living conditions, on the other hand - it was a great stress, because people only recently were recovered after the war and had assimilated the new place in parallel with the work in the collective farms. An issue of financing the construction of hydropower was the necessity of a large flow regulator Dnieper reservoir. Objectively, it had flooded large tracts of land and required considerable spending. Large investments in hydropower construction caused a dispute between the TPP and HPP. The first is mainly required to build their less expensive energy facilities. A second advocated the idea of the high maneuverability of the hydraulic units and necessity to continue their construction. During the construction works on Kremenchug HPP there was raised the question about their preservation. But it was too expensive, and therefore there was settled on a compromise – to reduce the cost estimates of the structure. It was reflected in the proximate detailed design that was approved in the fourth year of the hydro unit construction. Thus, the process of design and construction of the Kremenchug HPP was complex and ambiguous. The process was accompanied by a radical transformation of the riparian lands and difficult struggle between supporters and opponents of the construction of the facility. Major disputes were aroused around its high cost and long term of the creation. After the start of the construction works to stop them or conserve was very problematic, and that's why constructors tried to speed up the construction process and lower its cost. Overall the design and the quality of work were highly appreciated by the government commission, although it noted a number of shortcomings and deficiencies that it must be revise and correct.

Key words: Kremenchug HPP, Dnieper cascade, migration, reservoir, hydroelectric power station, designing.

До редакції надійшла 8.10.2015.

УДК 94(477)

© Вікторія Медвідь
(Київ)

ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ

У статті характеризується визначення терміну «міжнародна технічна допомога» та основні поняття, що пов'язані із цією проблематикою. Визначено історичні витоки донорської допомоги як такої країнам, що розвиваються від світових країн-лідерів. Виокремлено основні роботи науковців, що працюють над проблематикою міжнародної технічної допомоги та її вплив на економічно-фінансовий розвиток України. Визначені особливості залучення міжнародної допо-

моги в Україні. Охарактеризовано законодавчу базу, на основі якої здійснення донорської допомоги є можливим, проаналізовано основні нормативно-правові акти, що регулюють можливість використання матеріальної, технічної та фінансової підтримки від країн-донорів та визначено основні проблеми, що стосуються законодавчого врегулювання цього питання. Визначено основні державні структури та механізми координації і управління фінансовими ресурсами, що протягом 1992–2015 рр. здійснювали реєстрацію та моніторинг усіх донорських програм, що реалізовувались країнами-донорами. Розглянуто пріоритетні сфери з надання міжнародної технічної допомоги основними донорами, якими є ЄС та США, Німеччина, Швеція, Канада та інші. Визначено загальну мету проектів та види і форми надання донорської допомоги. У статті також розглядаються основні напрями міжнародної співпраці та вплив МТД на суспільно-політичні процеси, починаючи з періоду незалежності України. Зроблена спроба визначити питому вагу та значення міжнародної технічної допомоги в діяльності громадських організацій та суспільних платформ. У статті комплексно викладено понятійний апарат, що стосується питання залучення міжнародної допомоги, викладено суть поняття міжнародної технічної допомоги, визначено особливості законодавчого врегулювання питання, проаналізовано напрями діяльності МТД та її вплив на суспільно-демократичні перетворення в Україні.

Ключові слова: міжнародна технічна допомога, фінансова підтримка, бенефіціар, реципієнт, донор, реформи, грант, громадський сектор, суспільство, держава.

Питання міжнародної технічної допомоги або як її ще називають донорської, на сьогодні стоїть все більш актуальним для України, оскільки це надає можливість ефективного здійснення тих реформ, яких так потребує українське суспільство сьогодні. Фактично кожна громадська організація, ініціатива чи інший інститут громадянського суспільства здійснює свою діяльність в межах того чи іншого гранту. Україна є реципієнтом міжнародної технічної допомоги уже понад двадцять років і тому зростає актуальність питання вивчення впливу донорської допомоги на суспільно-політичне життя держави, зокрема на розвиток громадянського суспільства та демократії.

Проблема залучення та використання міжнародної технічної допомоги у різних сферах досліджувались зарубіжними та вітчизняними вченими. Зокрема, з точки зору міжнародних відносин, цю проблематику досліджували – М. Мальський, Р. Кривонос, економічною стороною займалися – О. Палюх, І. Єна, Л. Кістерський, Т. Липова. Також питання сутності окремих аспектів міжнародної допомоги досліджуються у сфері державного управління, що зокрема можна прослідкувати в роботах К. Плоского, Р. Войтович, О. Лозовицького, у сфері політичних наук – це праці М. Васильєва, К. Дергачева. Варто зазначити, що проблема дослідження міжнародної технічної допомоги, а також її вплив на суспільно-політичні процеси в Україні залишається відкритою та такою, що потребує ґрунтового підходу.

Метою статті є означення поняття «міжнародної технічної допомоги» та аналіз стану залучення донорської допомоги в Україні.

Офіційна світова термінологія визначає допомогу в цілях розвитку (технічна допомога,

міжнародна допомога, іноземна допомога) як фінансову допомогу, що надається урядами та іншими установами для сприяння економічного, екологічного, соціального та політичного розвитку країнам, що розвиваються [15]. Особливістю є те, що вона відрізняється від гуманітарної допомоги, зосередившись на боротьбі з бідністю в довгостроковій перспективі, а не в короткостроковий період [16].

Технічна допомога є тією урядовою допомогою, що виконується через Комітет сприяння розвитку Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) з 1969 р. [2, с. 57]. На сьогодні Організація об'єднує 34 найбільш економічно розвинених країн світу – більшість держав Європейського союзу, США, Австралія, Швейцарія, Норвегія, Японія та інші.

Технічна допомога надавалася ще за часів реалізації повоєнного Плану Маршала з метою доповнення та підвищення рівня необхідних для суспільно-економічних та демократичних трансформацій країн-реципієнтів. Офіційна допомога розвитку визначена як процес передачі фінансових ресурсів, що надаються країнами з розвинутою ринковою економікою країнам, що розвиваються, та країнам з перехідною економікою на дво- та багатосторонній основі з офіційних джерел на пільгових умовах з метою прискорення соціально-економічного розвитку країни-реципієнта. Міжнародні фінансові ресурси можуть трактуватися як допомога і відноситися до офіційної допомоги розвитку, якщо вони задовольняють такі вимоги: надходження з офіційних джерел, орієнтація на розвиток та пільговість. Основними складовими допомоги розвитку є пільгові кредити, товарна та технічна допомога. Технічна допомога визначена як цільова передача країнами-

донорами ресурсів і послуг у втіленій формі на безвідплатній і неповоротній основі для підтримання соціально-економічного розвитку країни-реципієнта. Серед основних критеріїв класифікації ресурсів технічної допомоги визначені такі: передача ресурсів у втіленій формі; безвідплатна і неповоротна основа використання; обумовлене цільове використання на потреби розвитку реципієнта [6, с. 4].

Однією з необхідних умов залучення міжнародної технічної допомоги для країн із перехідною економікою є політична стабільність та визначений курс реформ, дотримання курсу європейської інтеграції та відповідність нормативно-правової бази [5, с. 24]. Також притаманним фактором залучення іноземної допомоги є також наявність інституцій громадянського суспільства, які і стають фундаментом для ефективного використання міжнародно-технічної допомоги. Цей факт можна прослідкувати на прикладі України, що після проголошення незалежності стоїть на демократичному шляху розвитку, проте має чимало проблем із формуванням третього сектору. Саме тому акцент міжнародної технічної допомоги гостро стоїть для української держави в плані демократичних перетворень та розвитку громадського суспільства. Однією з основних умов надання матеріально-технічної підтримки є відповідне правове регулювання надання допомоги в цілях розвитку.

В українському законодавстві є два основоположних документи, що дають визначення, окреслюють сфери діяльності та на підставі яких міжнародна технічна допомога є легальною – це Указ Президента України «Про міжнародну технічну допомогу» від 5 червня 1999 р. [14] та Постанова №153 Кабінету міністрів України «Про створення єдиної системи залучення, використання, моніторингу міжнародної технічної допомоги» від 15 лютого 2012 р. [11]. Відповідно до статті 2 Постанови Кабінету міністрів, що регулює питання донорської допомоги, міжнародна технічна допомога (МТД) – це фінансові та інші ресурси та послуги, що відповідно до міжнародних договорів України надаються донорами на безоплатній та безповоротній основі з метою підтримки України [11]. В Україні окремого закону про міжнародну технічну допомогу, який регламентував би низку питань, пов'язаних з наданням та використанням допомоги на розвиток, та норм, які б, навпаки, передбачали умови надання нашою країною допомоги іншим суб'єктам права, досі не існує. Розглядаючи

ретроспективу цього питання, варто зазначити, що спроби законодавчого врегулювання були зроблені ще у 2007 р. Тоді ж, проект Закону «Про міжнародну технічну допомогу» пройшовши два читання у Верховній Раді України так і не був підписаний Президентом. У 2013 р. уже новий законопроект було подано на розгляд, проте цього разу він не зміг пройти першого читання і був відправлений на доопрацювання. Таким чином, сьогодні Україна все ще чекає на закон, який би охопив увесь спектр регулювання діяльності цього вкрай важливого питання як надання міжнародної технічної допомоги.

Проте протягом часу співпраці застосовувались різні механізми координації та управління фінансовими ресурсами, що залучались із зовнішніх джерел. Такими механізмами були створення спеціалізованого агентства у структурі Секретаріату Кабінету Міністрів України (середина 1990-х рр.) та його подальше функціонування як окремого центрального органу виконавчої влади (кінець 1990-х рр.). Перші комплексні кроки щодо ініціювання співробітництва з донорською спільнотою зроблені Державним комітетом з наукового та технічного розвитку, що був структурним підрозділом Кабінету Міністрів України протягом 1992–1995 рр. [7]. У квітні 1992 р., відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13.04.1992 р. № 190, засновано Національний центр реалізації міжнародної технічної допомоги Україні. У 1993 р., згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.1993 р. № 695, на основі зазначеного Національного центру створено новий орган – Агентство з міжнародного співробітництва та інвестицій, що в 1995 р. перейменовано на Агентство координації міжнародної технічної допомоги. Агентство було відповідальним за розробку та впровадження механізмів координації міжнародної технічної допомоги, державну реєстрацію та моніторинг проектів технічної допомоги, а також за контроль над ефективністю виконання міжнародних проектів. У 1996 р. постановою Кабінету Міністрів України від 18.04.1996 р. № 441 ухвалено Порядок державної реєстрації програм та проектів технічної допомоги та встановлено, що з 1 червня 1996 р. реєстрація є обов'язковою для усіх донорських проектів.

У серпні 1996 р. Агентство з координації міжнародної технічної допомоги було ліквідовано, і натомість засновано нове Національне агентство України з реконструкції та розвитку (Указ Президента України від 30.08.1996 р.

№ 771). Новий орган продовжував виконувати всі функції свого попередника, але додатково був відповідальний за міжвідомчу співпрацю та координацію з питань співробітництва між Україною та ЄС до 1998 р., коли його перейменували на Національне агентство України з розвитку та європейської інтеграції (Указ Президента України від 23.04.1998 р. № 357) і яке було остаточно ліквідоване у 2000 р. Проте питання координації розподілу іноземної технічної допомоги у здійсненні економічних та структурних реформ, що надавалися у рамках міжнародних договорів України були визначені однією з головних функцій Міністерства економічного розвитку.

Загалом, протягом останніх десяти років до питань координації технічної допомоги мали відношення три державні установи – Міністерство економічного розвитку і торгівлі, Головне управління державної служби (з 2011 р. – Національне агентство з державної служби) та Міністерство фінансів.

У 2007 р. згідно з Указом Президента України № 325 Україна приєдналася до Паризької декларації щодо підвищення ефективності зовнішньої допомоги від 2 березня 2005 р., де визначені основні зобов'язання держави-партнера. Загалом, в Україні створено розгалужену договірно-правову та нормативно-правову базу технічного співробітництва з донорами міжнародної технічної допомоги. Законодавство у цій сфері складається з 21 міжнародного рамкового договору, що регулюють організаційно-правові засади та умови співробітництва.

На сьогодні, формування та реалізація державної політики з питань залучення міжнародної технічної допомоги покладено на Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (відповідно до постанови № 459 Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р.) [9]. Також в Україні встановлена єдина система залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги, що визначає усі основні правовідносини суб'єктів цієї сфери.

Станом на 1 вересня 2015 р. в Україні впроваджується 343 проекти загальною контрактною вартістю близько 3 млрд. доларів США, а відповідно до єдиного державного реєстру Міністерства економічного розвитку та торгівлі України з 1996 року здійснено державну реєстрацію 3224 проектів міжнародної технічної допомоги [8]. Метою більшості проектів є сприяння впровадженню системних та інституційних реформ. Допомога надається в різних видах та формах, переважно у вигляді послуг з консультування, обміну досвідом та постачання

обладнання [3, с. 2]. Найбільшими донорами протягом багатьох років для України залишаються Сполучені Штати Америки (близько 3 млрд. доларів США станом на 2012 р.) та Європейський Союз (понад 1,3 млрд. євро станом на 2012 р.) [12, с. 16]. Іншими постійними донорами є Канада, Німеччина, Швеція, Швейцарія, Японія, Данія, Туреччина, якщо ж говорити про міжнародні організації, то це ООН, Світовий банк, Організація економічного співробітництва та розвитку та Європейський банк реконструкції та розвитку. За усі роки співробітництва донорами було виділено понад 9 млрд доларів США.

Проте, порівнюючи рівень надання технічної підтримки країнам Центрально-Східної Європи, індекс людського розвитку яких є вищими від України, ці цифри є на порядок меншими [1, с. 68], що говорить про несприйняття України як держави, що зможе максимально використати отримані ресурси. Проте варто зазначити, що кількість проектів, які реалізуються в Україні щороку зростає, охоплюючи все більше сфер суспільно-політичної платформи.

Основними напрямками надання технічної допомоги є:

- вдосконалення регуляторної політики, покращення інвестиційного клімату, розвиток підприємництва та конкуренції на внутрішньому ринку;
- розвиток та стандартизація сільськогосподарського сектору;
- підвищення рівня ядерної та радіаційної безпеки, захист держави та громадян;
- розвиток освіти, науки, культури та туризму;
- розвиток громадянського суспільства, місцевого самоврядування, забезпечення верховенства права, боротьба з корупцією, підтримка ЗМІ, регіональний розвиток;
- розвиток фінансового ринку та банківського сектору;
- вдосконалення екологічної системи, охорона навколишнього середовища;
- модернізація муніципальної інфраструктури та транспорту;
- охорона здоров'я та соціальний захист населення.

Якщо розглядати пріоритетні сфери з надання міжнародної технічної допомоги основних донорів, якими є ЄС та США, то варто зауважити наступне: за даними Національної індикативної програми Європейського Союзу (2007–2010 рр.) пріоритетними напрямками допомоги за період 2007–2010 рр. були підтримка розвитку демократії і належного управління (30%), підтримка реформи системи регулювання та нарощування адміністративного потенціалу

(30%), підтримка розвитку інфраструктури (30%), натомість фінансування в період з 2011–2013 рр. було націлене на належне управління та верховенство права (20–30%), сприяння реалізації Угоди між Україною та ЄС про асоціацію (25–35%), сталий розвиток (45–55%). З 1991 по 2006 рр. ЄС надавало допомогу Україні в рамках програми Tacis (реалізовано проекти на загальну суму понад 2,4 млрд. євро). Починаючи з 2007 р. допомога Україні надається в рамках Європейського інструменту сусідства та партнерства 2007–2013 рр. (ЄІСП), бюджет якого для України складає 2,7 млрд. євро. Окремо здійснювалось фінансування співробітництва з ядерної безпеки, обсяг якого склав 524 млн. євро [4]. Загалом обсяг асигнувань з ЄС до України у 1991–2010 рр. становив близько 3,2 млрд. євро [12, с. 42].

Особливістю надання міжнародної технічної допомоги Україні є також політична домовленість між донорами, що всі донорські проекти мають відповідати стратегії європейської інтеграції, зокрема Порядку денному асоціації Україна – ЄС [13, с. 20]. Це певною мірою обмежує сферу залучення, проте сприяє європейському курсу України та імплементації відповідних європейських норм та стандартів.

Основними програмами та інструментами за якими надається допомога Європейського Союзу для України є:

- 1) Національний компонент ЄІСП (включаючи програми бюджетної підтримки, проекти в рамках інструменту Twinning, програми СІВ);
- 2) Регіональні програми ЄІСП:
 - Східна регіональна, включаючи грантові проекти в рамках освітньої програми Tempus;
 - Міжрегіональна програма, включаючи семінари та навчальні поїздки в рамках TAIEХ;
- 3) Програми прикордонного співробітництва ЄІСП (грантові проекти);
- 4) Інструмент співробітництва з ядерної безпеки;
- 5) Тематичні програми Європейського Союзу (грантові проекти);
- 6) Інструмент з питань безпеки та миру.

Допомога від Сполучених Штатів Америки надається на основі Актів американської зовнішньої допомоги та меморандумів про взаєморозуміння між Урядом України та Урядом США щодо програм допомоги. Уряд США надає технічну допомогу, яка охоплює всі сектори української економіки та суспільно-політичну сферу загалом. Допомога з боку Агентства США з міжнародного розвитку, найбільшою за обсягами допомоги донорської установи Уряду

США, надається відповідно до Стратегії розвитку співробітництва з Україною на 2012–2016 рр. за такими напрямками:

- збільшення відповідальності, прозорості та покращення взаємодії у процесах управління;
- сталий економічний розвиток, спрямований на підтримку демократії в Україні;
- покращення рівня життя у цільових групах в зонах підвищеного ризику;
- підтримка Чорнобильського фонду «Укриття»;
- протидія торгівлі людьми.

Міністерством енергетики США надається допомога в напрямі підвищення експлуатаційної безпеки атомних енергетичних реакторів типу ВВЕР–1000, покращення збереженості джерел іонізуючого випромінювання та радіоактивних матеріалів, а також запобігання незаконному розповсюдженню ядерних та інших радіоактивних матеріалів у пунктах пропуску через державний кордон України.

Державним департаментом США надається допомога в таких напрямках: навчання та стажування в США, підтримка наукових обмінів та розвиток наукових досліджень, підтримка мас-медіа, посилення системи експортного контролю.

Міністерство оборони США надає технічну допомогу у військовій сфері, щодо безпеки кордонів, у сфері утилізації твердого ракетного палива ракет SS–24 та зменшення біологічної загрози.

Департаментом охорони здоров'я та соціального забезпечення США надається технічна допомога на виконання Рамкової Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом США про співробітництво у сфері протидії ВІЛ/СНІДу.

Одним із найбільших європейських донорів для України є Німеччина. Загальний обсяг ресурсів, наданих Урядом Німеччини з початку 90-х років, склав близько 400 млн. євро. За весь час співробітництва щорічні обсяги допомоги, як правило, не перевищували 20 млн. євро. З огляду на складну ситуацію в Україні Урядом Німеччини прийнято рішення про надання у 2014 р. допомоги у розмірі 80,79 млн. євро.

Допомога Україні з боку Уряду Німеччини надається за такими напрямками:

1. Сталий економічний і соціальний розвиток, сприяння інвестиціям та підтримка малих і середніх підприємств.
2. Енергетика і енергоефективність.
3. Сприяння сфері охорони здоров'я / боротьба з ВІЛ/СНІД [4].

З точки зору двосторонніх донорів, одним із найбільших є Швеція, допомога якої орієнтована, насамперед, на підтримку узгодження законодавства України до законів і пра-

вил ЄС (наближення до Aquis ЄС, тобто до добутку, досягнутого країнами ЄС у розбудові належного правового середовища). Таким чином План співробітництва України з ЄС є для SIDA основою для надання допомоги у цілях розвитку. Допомога зосереджена на підтримці демократії / прав людини і охороні навколишнього середовища.

Співпраця Швеції з Україною почалася у 1995 р. і загальний обсяг допомоги за період 1995–2006 рр. становив близько 71 млн. дол. США. За чотирирічний період 2008–2011 рр. Уряд Швеції надав допомогу обсягом 69,64 млн. дол. США у ряді секторів економіки України [12, с. 49].

Головною метою співробітництва Швеції з Україною на період з 2009 по 2013 рр. була підтримка більш глибокої інтеграції в ЄС у рамках демократичного управління та прав людини, а також в галузі природних ресурсів і охорони навколишнього середовища. Уряд Швеції виділив близько 20 млн. євро за період 2011–2013 рр. Звичайною практикою SIDA є співфінансування проектів зовнішньої допомоги і надання фінансових ресурсів в управління Світового банку для цілей впровадження проектів.

Окрім США, значимим позаатлантичним донором є Канада, яка надає допомогу Уряду України у проведенні реформ, необхідних для реалізації повного економічного потенціалу країни і створення ефективного інституційного і правового середовища для більш тісної інтеграції з Європою. SIDA співпрацює з Україною на основі «Меморандуму про взаєморозуміння між урядом Канади та урядом України стосовно канадської програми співробітництва», який підписано

24 жовтня 1994 р. Щороку уряд Канади виділяє близько 20 млн. канадських доларів для підтримки програм, які Україна визначила пріоритетними для розвитку таких напрямків, як:

- Верховенство права і ефективність державного управління.
- Торгівля та інвестиції.
- Оподаткування і державні фінанси.
- Закони і стандарти.
- Продовольча безпека.

Таким чином, міжнародна співпраця України з точки зору залучення міжнародної технічної допомоги розпочалася у 1992 р. й активно триває до сьогодні. Кожного року кількість зареєстрованих проектів зростає, посилюючи вплив міжнародного сегменту в українській економічній та суспільно-політичній сфері. Динаміка залучення міжнародних коштів помітно зросла в силу подій останніх двох років та визначенням загальнополітичного курсу на реформування української економіки, здійснення децентралізації та боротьби з корупцією. За усі роки співробітництва донорами виділено понад 9 млрд. доларів США, що були реалізовані в рамках міжнародних проектів. Перспективи залучення та ефективного використання міжнародної технічної допомоги в Україні безперечно є, оскільки попит на реформування суспільно-економічних галузей зростає разом із визначенням європейського шляху розвитку. Також зростає кількість громадських організацій та суспільних платформ, що успішно працюють із залученням донорської допомоги, впроваджуючи проекти націлені на сприяння загальнодержавним реформам та розвитку громадянського суспільства.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Адамик В. Міжнародна допомога з подолання бідності: теоретичні аспекти, світовий та вітчизняний досвід / В. Адамик, Н. Комар // Журнал європейської економіки. – 2008. – №1. – С. 57–75.
2. Браун С. Іноземна допомога на практиці / С. Браун. – К. : КНЕУ, 2002. – 241 с.
3. Інформаційно-аналітичні матеріали до питань порядку денного комітетських слухань «Механізми контролю для забезпечення прозорості та ефективності використання міжнародної допомоги» 20 травня 2015 р. – К., 2015. – 6 с.
4. Інформація про залучення міжнародної технічної допомоги у II півріччі 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=InformatsiiodovidkoviMaterialiSchodoMtd>.
5. Кістерський Л. Міжнародна технічна допомога: шляхи підвищення ефективності / Л. Кістерський, Т. Липова. – К., 2010. – 240 с.
6. Липова Т. Роль технічної допомоги в ринкових перетвореннях країн з перехідною економікою : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук : спец. 08.05.01 / Липова Тетяна. – К., 2006. – 21 с.
7. Напрями реформування державного управління науково-технологічного розвитку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/Monitor16/04.htm>.
8. Перелік проектів міжнародної технічної допомоги, зареєстрованих в установленому законодавством порядку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&title=PerelikProektivMizhnarodnoiTekhnichnoiDopomogiZareiestrovanikhVUstanovlenomuZakonodavstvomPoriadku>

9. Постанова Кабінету міністрів України «Про створення єдиної системи залучення, використання, моніторингу міжнародної технічної допомоги» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/459–2014-п>
10. Постанова Кабінету міністрів України Про питання Міністерства економічного розвитку і торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/459–2014-п>.
11. Постанова Кабінету міністрів України Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/153–2002-п>
12. Проект модернізації державних фінансів. Заключний звіт. – К., 2012. – 123 с.
13. Ресурси міжнародних організацій для цілей розвитку: посібник з програмування та координації проектів / За ред. Л. Кістерського. – К., 2012. – 152 с.
14. Указ Президента України Про міжнародну технічну допомогу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/596/99>.
15. Shah A. Foreign Aid for Development Assistance / Anup Shah [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.globalissues.org/print/article/35>
16. Organization for Economic Cooperation and Development iLibrary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oecd-ilibrary.org/sites/factbook–2010-en/10/04/03/index.html?contentType=%2Fns%2FStatisticalPublication%2C%2Fns%2FChapter&itemId=%2Fcontent%2Fchapter%2Ffactbook–2010–82-en&mimeType=text%2Fhtml&containerItemId=%2Fcontent%2Fserial%2F18147364&accessItemIds=>

© **Викторія Медвидь**
(Київ)

ОСОБЕННОСТИ ПРИВЛЕЧЕНИЯ И ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МЕЖДУНАРОДНОЙ ТЕХНИЧЕСКОЙ ПОМОЩИ В УКРАИНЕ

В статье характеризуется определение термина «международная техническая помощь» и основные понятия, связанные с этой проблематикой. Определены исторические истоки донорской помощи как таковой для стран, что развиваются от мировых стран-лидеров. Выделены основные работы ученых, работающих над проблематикой международной технической помощи и ее влияние на экономически-финансовое развитие Украины. Определены особенности привлечения международной помощи в Украине. Охарактеризована законодательная база, на основе которой осуществляется донорская помощь, возможно, проанализированы основные нормативно-правовые акты, регулирующие возможность использования материальной, технической и финансовой поддержки от стран-доноров и определены основные проблемы, касающиеся законодательного урегулирования этого вопроса. Определены основные государственные структуры и механизмы координации и управления финансовыми ресурсами, что в течение 1992–2015 гг. осуществляли регистрацию и мониторинг всех донорских программ, которые реализовывались странами-донорами. Рассмотрены приоритетные сферы по международной технической помощи основными донорами, каковы ЕС и США, Германия, Швеция, Канада и другие. Определена общая цель проектов, виды и формы предоставления донорской помощи. В статье также рассматриваются основные направления международного сотрудничества и влияние МТП на общественно-политические процессы, начиная с периода независимости Украины. Сделана попытка определить удельный вес и значение международной технической помощи в деятельности общественных организаций и общественных платформ. В статье комплексно изложены понятийный аппарат, что касается вопроса привлечения международной помощи, изложена суть понятия международной технической помощи, определены особенности законодательного урегулирования вопроса, проанализированы направления деятельности МТП и ее влияние на общественно-демократические преобразования в Украине.

Ключевые слова: международная техническая помощь, финансовая поддержка, бенефициар, реципиент, донор, реформы, грант, общественный сектор, общество, государство.

© **Victoria Medvid**
(Kyiv)

SPECIFICS ATTRACTION AND USE OF INTERNATIONAL TECHNICAL ASSISTANCE IN UKRAINE

The article deals with the concept of «international technical assistance» and its involvement in Ukraine, the main directions of international cooperation and the impact of the ITA on the socio-political processes.

It analyzes the historical origins of donor assistance for developing countries from the world's leading countries. Thesis there is determined the main work of scientists working on issues of technical assistance and its impact on economic and financial development of Ukraine, features of attraction of international assistance in Ukraine. Legal basis on which the implementation of donor assistance is possible, analyzed the main regulations governing the possibility of using the material, technical and financial support from donor countries and the main problems concerning legal regulation of this issue were characterized here. The basic government structures and coordination mechanisms and financial management 1992–2015 years were researched in this article. Registering and monitoring all donor programs implemented by donor countries were analyzed. One of the main purpose is to consider priority areas for the provision of technical assistance main donors, which are the EU and the US, Germany, Sweden, Canada and others. The general purpose of the project and the types and forms of donor assistance. The article also discusses the main directions of international cooperation and the impact of the ITA on the socio-political processes, since the period of Ukraine's independence.

Every year the number of registered projects increases, increasing the impact of the international segment in the Ukrainian economic and socio-political sphere. Dynamics of international funds has increased markedly in because the events of the last two years and the definition of general political course towards reforming the Ukrainian economy, the implementation of decentralization and fighting corruption. For all the years of cooperation has been allocated by donors over 9 billion dollars that have been implemented in international projects. Prospects for attracting and effectively using international technical assistance in Ukraine are no doubt, as demand for reform of the socio-economic sectors increases with the definition of the European way of development. Also, a growing number of civil society organizations and social platforms which work successfully with the involvement of donor assistance, implementing projects aimed at promoting a national reform and civil society development. As of September 1, 2015 in Ukraine implemented 343 projects with a total transaction value of about 3 billion dollars and according to the unified state register of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine since 1996. 3224 state registration of international technical assistance. The objective of most projects is to assist in the implementation of systemic and institutional reforms. Help is available in various types and forms, preferably in the form of counseling, exchange of experience and supply of equipment. That's why the attempt to determine the share value and technical assistance in the activities of civil society organizations and social platforms. The article comprehensively described the conceptual apparatus relating to the involvement of international aid, described the essence of the concept of technical assistance, the peculiarities of legal regulation, analyzes the activities of ITA and its impact on social and democratic reforms in Ukraine.

Keywords: international technical assistance, financial support, beneficiary, recipient, donor, reform, grant, public sector, society, state.

До редакції надійшла 14.12.2015.